

از روزی که دکتر محمدجواد لاریجانی برای نخستین بار به استفاده از اینترنت در مرکز تحقیقات فیزیک نظری اقدام نمود، تزدیک به پانزده سال می‌گذرد. با گستردگی شدن استفاده از اینترنت در ایران برخی این نکته را مطرح کرده‌اند که جایگاه کتاب و کتاب‌خوانی با ورود اینترنت به ایران چگونه خواهد بود؟

روند برگزاری نمایشگاه‌های سالیانه بین‌المللی کتاب تهران و افزایش حضور شرکت‌کنندگان در این نمایشگاه‌ها، همچین برگزاری نمایشگاه‌های قرآن در تهران و شهرستان‌ها از یک سو و گسترش برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب در کشورهای آمریکایی، آسیایی، اروپایی و از جمله نمایشگاه فرانکفورت نشان داد که کتاب و کتاب‌خوانی همچنان جایگاه خود را حفظ کرده و اینترنت نیز به نوعی به گستردگی شدن اقتصاد نشر کتاب کمک کرده است.

یازدهمین دوره هفته کتاب از ۱۵ الی ۲۲ آذرماه سال جاری از سوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. در این هفته بیست و پنج هزار نمایشگاه کتاب در مدارس سراسر کشور برگزار شد. علاوه بر این، بیش از پنج هزار کتاب‌خانه در سطح دیبرستان‌های سراسر کشور بر اساس توافق بین وزارت خانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و آموزش و پرورش تجهیز شد. گشايش کتاب‌خانه دیبرستان‌البرز نخستین اقدام برای آغاز هفته کتاب بود. برگزاری مسابقه‌های کتاب‌خوانی نظری «نخستین کتابی که خواندم» و یا «اگر مسئول کتاب و کتاب‌خوانی بودید چه می‌کردید؟» از جمله برنامه‌هایی بود که در سطح مدارس برگزار شد.

محمدعلی شعاعی معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مورد برگزاری هفته کتاب اعلام کرده: «در بیش از شش صد و چهل مرکز فرهنگی هنری سراسر کشور، کارشناسان کانون پرورش نکری کودکان و نوجوانان برنامه‌های متنوعی نظیر قصه‌گویی، شعرخوانی،

جشن ملی کتاب

علی اکبر حاج مومنی

مؤلف و مترجمان کتاب د

موضوع انقلاب اسلامی

امام خمینی(ره)

دانستان نویسی و غیره را برگزار می‌کنند.
همچنین برخی از کتاب‌هایی که قابلیت تصویری و نمایشی دارند، توسط کانون پژوهش فکری کودکان و نوجوانان به فیلم تبدیل شده و به منظور نمایش در استان‌های سراسر کشور عرضه می‌شوند.»

موضوع دیگری که آقای شعاعی به آن اشاره کرد، مطرح کردن مباحث نظری و معنی ارزش‌های افزوده نشر الکترونیکی و اینترنیت در فرآیند نشر بود که به همین منظور نخستین سمینار «تأثیر فن آوری اطلاعات بر فرآیند نشر و خدمات کتاب خانه‌ای» همزمان با یازدهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۸۲/۹/۱۶ با همکاری دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد و جمع ناشran الکترونیک برگزار شد.
برگزاری نمایشگاه دستاوردهای نشر الکترونیک از تاریخ ۱۵ الی ۱۸ آذر با همکاری دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مجمع ناشران الکترونیک در هتل بین‌المللی لاله از دیگر رخدادهای هفته کتاب بود.

مقاله‌نویسی، کاریکاتور، طنز و آثار هنری دانشجویان و همچنین انتشار گذاشته شده بود، روز کتاب، امام و انقلاب اسلامی از پنج نویسنده، پنج مترجم و دو پیشکسوت که در موضوع امام خمینی(ره) و انقلاب اسلامی آثاری را تهیه و منتظر کرده‌اند، تقدیر به عمل آمد».
در روز کتاب، کتابدار و اطلاع‌رسانی نیز دیرخانه هیأت‌های امنیتی کتابخانه‌های عمومی با برگزاری مراسمی به معرفی کتابداران برگزیده، انجمن‌های نمونه کتابخانه‌ها، نیکوکاران کتابخانه‌ساز، یاوران کتاب و... پرداخت. مؤسسه خانه کتابخانه‌ها، کارگاه آموزشی آموزش اطلاع‌رسانی کتاب، کارگاه آموزشی نشر اینترنتی و ارزش‌های افزوده، سومین گردهمایی معاونان فرهنگی ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها و نشکل‌های صنفی ناشran نمود. مؤسسه خانه کتاب همچنین هفتمنی نسخه کتاب

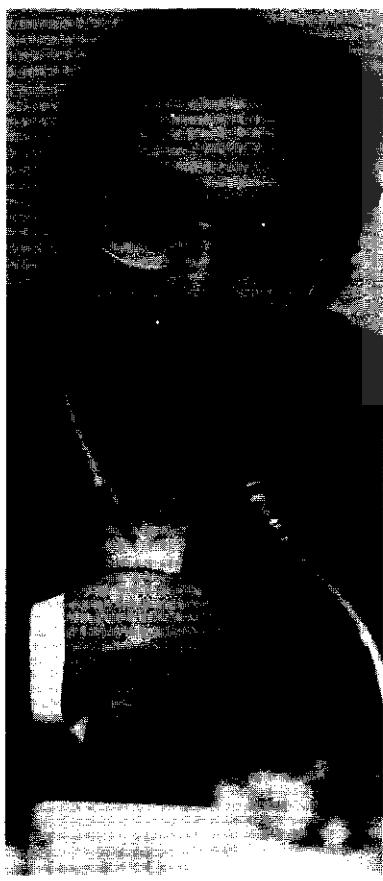
روزهای هفته کتاب که از شنبه ۱۵ آذر آغاز شد و در ۲۲ آذرماه خاتمه پیدا کرد. شنبه روز کتاب و دانشآموز، یکشنبه روز کتاب، صنعت و کارگر، بامشارکت وزارت خانه‌ای صنایع و معادن، کار و امور اجتماعی و فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد.

روزهای هفته کتاب که از شنبه ۱۵ آذر آغاز شد و در ۲۲ آذرماه خاتمه پیدا کرد. شنبه روز کتاب و دانشآموز، یکشنبه روز کتاب، صنعت و کارگر، بامشارکت وزارت خانه‌ای صنایع و معادن، کار و امور اجتماعی و فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در رابطه با موضوع روز کتاب و انقلاب اسلامی گفت: «در این روز با

مشارکت مرکز بازشناسی اسلام و ایران، دانشجویی و برگزاری چهل نمایشگاه در چهل دانشگاه کشور از جمله فعالیت‌های انجام شده در بخش دانشجویی بود. نمایشگاه‌های کتاب دانشگاه‌های کشور در دو بخش عمومی و تخصصی برگزار شدند. برگزاری نمایشگاه مربوط به آثارهای دوره قیام هفته کتاب، نشست با مؤلفان و

علاوه بر این نمایشگاهی در دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد که در آن کتاب‌های

ش gio شده در بیستمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و خادمان نشر تقدیر به عمل آمد. در مراسم تقدیر از پدیدآورندگان کتاب به چهل و شش نفر از نویسندهای کتاب‌های آنان در سال ۱۳۸۱ به عنوان کتاب تشویقی در مراسم بیستمین کتاب سال معرفی شده‌اند، تجلیل و تقدیر شد. همچنین در این روز خادمان نشر در زمینه کتاب‌شناسی و فهرست‌نگاری، کتابداری، ترجمه و دیراستاری، نقد کتاب، تصحیح و تألیف و تحقیق، نشر، کتاب‌فروشی، چاپ، لیتوگرافی، صحافی و... معرفی و مورد تقدیر قرار گرفتند.

دفتر مجتمع و فعالیت‌های فرهنگی (دفتر توسعه بین‌المللی نشر ایران) نیز در هفته کتاب همایش توسعه بین‌المللی نشر ایران را که پنجمین دوره سینماهای توسعه بین‌المللی نشر ایران به شمار می‌رود، با حضور کارشناسان و صاحب‌نظران نشر بین‌الملل در حوزه کشورهای اروپایی و آمریکایی، کشورهای عربی (از جمله عراق)، افغانستان، کشورهای تاجیکستان و آسیای میانه و کشورهای شبه‌قاره در هتل مرمر تهران به همراه کارگاه‌های آموزشی توسعه بین‌المللی نشر، برگزار کرد. کارگاه آموزشی ادبیات، کارگاه آموزشی هنر و ایران‌گردی، کارگاه آموزشی ترجمه، کارگاه آموزشی دین، کارگاه آموزشی صادرات کتاب، کارگاه آموزشی کپی‌رایت، کارگاه آموزشی توسعه بین‌المللی نشر ایران و اینترنت عنوانین کارگاه‌های برگزار شده بودند.

دفتر مجتمع همچنین در هفته کتاب، اقدام به برگزاری پنجمین همایش توسعه بین‌المللی نشر ایران در بخش کودک و نوجوان کرد. در این همایش تصویرگران، نویسندهای، ناشران و سایر دست‌اندرکاران کتاب کودک و نوجوان شرکت کرده بودند. در جنب این همایش به منظور نمایش محصولات فرهنگی و آثار هنرمندان ایران در بخش بین‌الملل، نمایشگاهی با مشارکت مجمع صنفی ناشران الکترونیک و انجمن تصویرگران کتاب برگزار شد، علاوه بر این،

راهنمای ناشران ایران را شامل مشخصات کامل ناشران فعل کشور منتشر کرد.
امروزه شاهد هستیم که مردم کشورمان به همراه خشکبار و فرش،
کتاب نیز برای هموطنان مقیم در
خارج از کشور ارسال می‌کنند

دیرخانه هیأت‌های امنای کتابخانه‌های عمومی با همکاری سازمان صدا و سیما و مطبوعات جشن اهدای کتاب به کتابخانه‌های عمومی کشور را برگزار کرد.
در روز کتاب، پدیدآورندگان و خادمان نشر نیز از پدیدآورندگان کتاب‌های

مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان ایران، سپر تحول ادبیات کودک و نوجوان را در معرض نمایش گذاشت.

دفتر مجتمع و فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در روز شانزدهم آذرماه با همکاری مجمع ناشران الکترونیک اقدام به برگزاری نخستین سمینار «تأثیر فن آوری اطلاعات بر فرآیند نشر و خدمات کتاب خانه‌ای» نمود. در این

برای توسعه فرهنگ

کتاب خوانی در ایران، باید در مرحله نخست مخاطبان کتاب در کشورمان را شناسایی کنیم

سمینار که در هتل لاله تهران برگزار شد، مباحث نظری و معرفی ارزش‌های افزودنی کترونیکی و اینترنتی در فرآیند شرکتاب با ناشران، کتابداران و کتابخوانان مورد توجه قرار گرفت.

دفتر یادشده با همکاری مجمع ناشران الکترونیکی و مجتمع فنی تهران به منظور آشنایی فعالان حوزه نشر، کتابداران و کتابخوانان با امکانات و قابلیت‌های نشر اینترنتی و الکترونیکی و کاربرد آن‌ها در فرآیند نشر و ایجاد امکانات جهت آموزش فن‌آوری‌های اطلاعاتی و آشنایی با ارزش‌های افزوده اینترنتی اقدام به برگزاری کارگاه‌های آموزشی نمود. کارگاه‌های مذکور با موضوعاتی چگونه برای خود یک سایت ساده طراحی کنید؟ رویکرد ناشران جهان در طراحی سایت‌های وب (ویژه ناشران، کتابداران و کتابخوانان)، مهارت‌ها و امکانات جستجو در وب (ویژه کتابداران و کتابخوانان) و خدمات مرجع از طریق اینترنت، آشنایی با کتابخانه‌های دیجیتالی، کتاب و مجلات الکترونیکی (ویژه ناشران، کتابداران و کتابخوانان) عناوین این کارگاه‌ها را تشکیل می‌داد.

برگزاری یازدهمین دوره هفته کتاب از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نشان می‌دهد گستره موضوعی فعالیت‌های مربوط به کتاب و کتابخوانی در ایران بسیار زیاد است. حاصل جمع کلیه این فعالیت‌ها ما را با این نکته مواجه می‌سازد که بالآخره میانگین سطح مطالعه در بین ایرانیان چهقدر است یا به عبارت دیگر، در ایران مردم به طور میانگین روزانه چه‌قدر کتاب یا مجله و روزنامه می‌خوانند؟ پاسخ چنین پرسشی قبل از مطبوعات گفته شده و به هر حال، وضعیت مطالعه در ایران امیدوارکننده نیست. از سوی دیگر، امروزه شاهد هستیم که مردم کشورمان به همراه خشکبار و فرش، کتاب نیز برای هوطنان مقیم در خارج از کشور ارسال می‌کنند، ولی یکی از مسائلی که در این میان وجود دارد، این است که ارسال کتاب از طریق پست به دلیل وزن نسبتاً سنگین، هزینه زیادی را

بی نصیب نمی مانند. هرچند در این مقاله فرست پرداختن به کپی رایت و مزایا و معایب آن وجود ندارد، ولی ضرورت توجه به حقوق مؤلفان در ایران امری اجتناب ناپذیر به نظر می رسد.

توجه ناشران به علایق مخاطبان در سالهای اخیر وضعیت بهتری را نشان می دهد و با اقدامات شیوه نو وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی امروزه کتاب های تأثیف و یا ترجمه می شوند که مخاطبان خاص دارند. به عنوان مثال آثاری کیبوردهای پارسایی در گفت و گویی با نشریه «کتاب هفت» اظهار می دارد کتابی با عنوان «یازده دقیقه» نوشتۀ پالولو کوئیللو را ترجیمه کرده است که می خواهد آن را منتشر کند. کتاب دیگری که وی ترجیمه کرده است رمان «بازی لی لی» است که نویسنده اش کورتار است. موضوع این کتاب زندگی چند دانشجوی آرژانتینی است که در فرانسه تحصیل می کنند و این رمان درباره نوع روابط این دانشجویان با یکدیگر و دنبای هر کدام از آن هاست. یکی از شخصیت ها که قهرمان داستان است به آرژانتین برمی گردد و سرگذشت خود را روایت می کند. کتاب «یازده دقیقه» از کوئیللو هم رمان جذابی است. این کتاب سرگذشت دختری است که به فساد کشیده می شود و رایه اش با حضرت مریم بسیار نزدیک است.

«تاریخ نهضت های دینی سیاسی معاصر» تألیف دکتر علی اصغر حلیبی، کتاب «ارواح» اثر نویسنده پست مدرن آمریکایی بل است که توسط خجسته کهنه به فارسی برگردانده شده است، کتاب «کوهولین» حاوی اشعار ویلام بانلر بیتس، ترجمۀ عبدالحسین فرزاد، کتاب «مقدمه ای به هنرمند» اثر آناند کوماراسوامی، ترجمه دکتر امیرحسین ذکرگو، کتاب «اندیشه سیاسی جدید در اروپا» بخش دوم از جلد نخست که در فاصله ۱۵۰۰ میلادی تا ۱۷۸۹ را در بر می گیرد، به همراه «تأملی درباره ایران» و جلد دوم «مکتب تبریز» دو عنوان از کتاب های دکتر سید جواد طباطبایی است که از سوی مؤسسه پژوهشی معاصر منتشر

این روند با رشد روزافزون دانش آموزان و دانشجویان در کشورمان تناسب ندارد و لذا باید کتاب را ارزان نمود و یا قدرت خرید مخاطبان را بالا برد و یا آن که همه اقدامات مربوط به توسعۀ کتاب خانه ها، افزایش قدرت خرید و ارزان کردن کتاب را به صورت متوازن انجام داد.

قدر مسلم اشاعۀ فرهنگ کتاب خوانی به اقتصاد جامعه اساسی ترین کمک را می کند، زیرا بسیاری از هزینه های مربوط به آسیب های اجتماعی به دلیل پایین سودن سطح فرهنگ به جامعه تحمیل می شود و این در حالی است که با ترویج و توسعۀ کتاب خوانی می توان به تخصصی شدن امور در کشور، جلوگیری از آسیب های اجتماعی و روانی، این من سازی روانی و جسمی در جامعه کمک زیادی کرد.

امروزه به مدد تصویرگران، کتاب کودک نیز تهیه شده و کودکان بدون نیاز به استفاده از حروف الفبا از طریق تصویر با مفاهیم کتاب آشنایی می شوند، ولی با این حال، بیش ترین مصرف کننده کتاب در کشورمان را دانش آموزان، دانشجویان و قشر فرهنگی و پژوهشگر تشکیل می دهند. وجه مشترک نوشی پادشاه محدودیت منابع درآمدی آن هاست. به عبارت دیگر، یک دانشجو جدید به مردم عرضه می شوند و مردم نیز به تناسب قدرت خرید خود یا از طریق خرید از فروشگاه های کتاب و یا تهیه کتاب از طریق کتاب خانه ها، کتاب های مردم نظر خود را تهیه و مطالعه می کنند و در این میان ناشران و همچنین پدیدآورندگان و یا مؤلفان کتاب نیز از شرعاً زحمات خودشان هرچند روند صعودی را نشان می دهد، اما

دانش آموزان، دانشجویان و قشر فرهنگی و پژوهشگر تشکیل می دهند. وجه مشترک نوشی پادشاه محدودیت منابع درآمدی آن هاست. به عبارت دیگر، یک دانشجو باز از طریق مختلف مورد حمایت قرار گرفت تا توان خرید کتاب را پیدا کند و یا آن که بتواند با استفاده از امکانات کتاب خانه ها کتاب مردم نظر خود را تهیه کند. توسعۀ کتاب خانه ها از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نیز از سوی دانشگاه ها روند صعودی را نشان می دهد، اما

آیا برای ماتم بم قسلای هست؟

شهری که دو هزار سال روی گسل زلزله دوام آورده بود در طرف چند ثانیه ویران شد و یک ضایعه بزرگ تاریخی و انسانی پدید آمد، «ها هزار انسان جان باختند و شهری که می‌رفت به یکی از مراکز مهم ایرانگردی و جهانگردی مبدل شود یکیاره نابود شد و میلیون‌ها مردمی که ممکن بود روزی به آنجا سفر کنند و در سایه ارگ به روز یا روزهای خوشی را بگذرانند در غم فاجعه غمگین و گویان شدند. مردم ایران مصیبت‌های ناشی از سیل و زلزله را بسیار آزموده‌اند. اما هیچ یک از آنها این چنین همدردی مردم ایران و جهان را برینانگیخت. خبر را دیر اعلام کردند اما وقتی مردم آن را شنیدند گویی چیزی از آوار خانه‌های بهم بر سر آنان نیز فروود آمده است. اکنون در همه جا بحث می‌کنند که آیا بهم را همانجا که بوده است باز هم روی گسل باید ساخت یا شهر را در جای دیگر باید بنا کرد؟ شهر بهم با مردم آن و کار و کشاورزی و شغل و روابط و مناسبات ایشان شکل می‌گیرد و اینها اکنون نیست یا از هم گسیخته است. در بازسازی شهر بهم رعایت ملاحظات زمین‌شناسی و جغرافیایی و قواعد شهرسازی لازم است، اما شهر را مناسب روح و روحیه مردم باید ساخت و به این جهت بازماندگان شهر بهم و مردمی که قرار است در آنجا زندگی کنند باید در بازسازی شهر شرکت داشته باشند. علاوه بر این دانشمندان علوم انسانی باید بتوانند در این کار به متخصصان امر کمک کنند. این ضایعه فراموش نمی‌شود و باید فراموش شود، این یک داغ بزرگ بر دل تاریخ ایران است.

دو گذشت ادوارد سعید

ادوارد سعید، استاد ادبیات تطبیقی دانشگاه‌های آمریکا چند ماه پیش درگذشت. او کتاب‌های مهم نوشت، اما اثری که «شرق‌شناسی» در اندیشه معاصر گذاشت نویسنده‌اش را در عدد صاحب‌نظران بزرگ معاصر قرار داد. این کتاب در همه جا مورد بحث و انتقاد قرار گرفت و احیاناً کوشش شد که اهمیتش پوشیده بماند اما تفکر را با کوشش‌های فردی و سیاسی نمی‌توان پوشاند. شرق‌شناسی یک گزارش ساده از مطالعات شرق‌شناسان نیست بلکه در آن مقام شرق‌شناسی در تاریخ جدید و وضع کشورها و تاریخها و مردمی که مورد مطالعه شرق‌شناسی بوده‌اند یا هستند؛ تبیین شده است. فیلسوفان اروپا و آمریکا در نگاهی که به جهان دارند چون غرب را مرکز جهان می‌گویند از غرب است گویی در جاهای دیگر هیچ خبری نیست و اگر هست صرفاً خبر سیاسی است اما سعید نشان داد که جهان ما جهان واحد است و اگر آسیا و اسلام... نبود غرب معنی نداشت. شاید هنوز اهمیت آثار سعید چنان که باید معلوم نشده باشد. اگر مردمی که سعید به نام آنان می‌نوشت این اهمیت را درک کنند او زودتر در جایگاه حقیقی خود در تفکر معاصر قرار خواهد گرفت.

در گذشت دکتر شرف الدین خراسانی

دکتر شرف الدین خراسانی در آخرین روزهای پاییز امسال این جهان را بدرود گفت. شرف استاد فلسفه دانشگاه شهید بهشتی و شاعر و دانشمند و محقق صاحب‌نظر بود. او از صفات اخلاقی تواضع و نجابت و مناعت طبع و دوری از ظاهر برهه داشت. ترجمه و تأثیف یک دوره تاریخ فلسفه و مشارکت موثر در تدوین مجلداتی از دائرةالمعارف بزرگ اسلام جزئی از کارنامه حیات علمی و تحقیقی اوست. روانش شاد باد.

می‌شود. کتاب «همة مردان شاه» نوشتۀ استیفن گیمزر، روزنامه‌نگار آمریکایی پیرامون کودتای ۲۸ مرداد است که از سوی شهریار خواجه‌یان منتشر می‌شود. «در وادی عشق» اثر آندره مورو، نویسنده ایتالیایی با ترجمه مریم هوشیار که از سوی انتشارات امیرکبیر منتشر می‌شود. کتاب «هزارستان» یا فرنگ ترانه‌های ایرانی عهد ناصری تا انقلاب اسلامی به اهتمام علی رضا رضایی و حمید استفندیاری، «کتاب داستان‌های جن و پری» اثری از کارل چاپک با ترجمه رستا مصاحب، از جمله کتاب‌هایی است که در مدت زمان برگزاری هفته کتاب تا اواسط دی‌ماه برای انتشار آماده شدند. موضوع‌های این کتاب‌ها نشان می‌دهد که علاوه بر مخاطبان دانش‌آموز، دانش‌جو و پژوهشگر قشر نسبتاً قابل توجهی کتاب خوان حرفه‌ای در کشور وجود دارد که به دلیل علاوه‌یاری خاص خود کتاب‌های تألیف‌شده و ترجمه شده را تهیه می‌کنند. به هر حال، تعداد این مخاطبان آنقدر هست که اینگیزه کافی را برای پدیدآوردنگان کتاب ایجاد کند. امیدواریم با توجه به برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب در تهران و استفاده از تجارب ناشران، مترجمان، مؤلفان، ویراستاران، تصویرگران و غیره، اعلم از ایرانی و خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بتواند نقش مهم خود را در توسعه کتاب‌خوانی در کشور به نحو مطلوب ایفا کند.

